

Перший крок до екологічного майбутнього

—

сортування сміття!

Тернопіль - 2013

ДОРОГИЙ ЧИТАЧУ!

Всі знають, як приємно жити в хаті, де підтримується чистота і порядок. Тому ми кожного дня намагаємось прибрати, розставити речі по своїх місцях, а також викинути сміття, якого набирається досить велика кількість. А от скажіть, ви коли-небудь задумувались, яка доля спіткає ті гори сміття, що ви щодня виносите зі своєї оселі? Ми не раз бачимо, як на майданчик прижає велика машина та спорожнює контейнери з відходами. От і все – сміття забрали з вашого життя. **Але чи так воно насправді???** Більшість людей переважно про це взагалі не думає, натомість наша планета поступово перетворюється на сміттєзвалище.

Тому випуском цієї брошури ми хочемо привернути увагу до однієї з найбільш гострих екологічних проблем ХХІ століття і дати відповідь на просте, здавалось б, запитання: **«Чому ПОТРІБНО сортувати сміття?»**

Мал 1. Роздільне сортування сміття у країнах Західної Європи

За останні 100 років людство в 100 разів збільшило швидкість свого переміщення в просторі, в 1000 разів – використання енергетичних ресурсів, у 7 млн. разів – військову могутність, у сотні мільйони разів – швидкості зв'язку, обміну інформацією й розв'язання різних наукових і практичних задач за допомогою електронно - обчислювальної техніки. Водночас людство виробляє відходів у 2000 разів більше, ніж решта біосфери.

Димні звалища, купи викинутого непотребу, переповнені сміттєві баки – в Україні такі картини знайомі багатьом міським жителям і звісно тернополянам. Підраховано, що щороку в країні накопичується тільки твердих побутових відходів (ТВП) 40 мільйонів кубометрів. То чому ми ще досі вдаєм вигляд, що не помічаємо цього? Чому нам здається, що достатньо просто викидати сміття у смітник, а не кидати його де прийдеться, і ми вже будемо заслуговувати на звання «свідомої людини»? Хоч більшість з нас вже чула, що у світі є така практика, як сортування побутових відходів, але ми насправді не маємо чіткого уявлення про це, тому відповідно нічого і не робимо. **Отже, для чого потрібно сортувати сміття?** Спробуємо розібратись разом [1].

Подолати труднощі можна лише тоді, коли про них знаєш.

Л. М. Гумільов,

російський історик, географ, етнограф

Сьогодні в нас багато говорять про екологію. Ця тема є не тільки актуальною, але й ще в певній мірі «модною». Проте рівень нашої екологічної свідомості яскраво демонструють пластикові пляшки, обгортки, недопалки, що трапляються на кожному кроці. З кожним днем їх кількість зростає. Нам здається, що це питання має вирішувати муніципальна влада, хоч відповідальність насправді несемо ми всі.

Одна людина створює приблизно 400 кг відходів в рік!

Сім'я з 4-х чоловік виробляє 1600 кг відходів в рік!

Щоб якось призупинити процес накопичення відходів та засмічення нашої планети, необхідно **навчитись їх правильно сортувати та використовувати вторинно.**

Закордонний приклад: За 25 років кількість побутових відходів у Норвегії зросла на 80%, з 174 кг до 314 кг на рік. До такої ситуації призвело економічне зростання, тобто збільшення виробництва та споживання. Це зростання є основним двигуном для збільшення об'єму відходів. Відсутність системи поводження з відходами в країні призвела до низки екологічних проблем, наприклад, утворення шкідливих газів, що викликають парниковий ефект, важких металів та інших екологічно шкідливих хімічних речовин [4].

А як це відбувалося у нас? У 80-х роках у колишньому СРСР за рік нагромаджувалося понад 60 млн. тонн різноманітного міського сміття. Лише для того, щоб вивезти його з міст на звалища, витрачалося понад 350 млн. крб. порівняно з радянською добою, кількість побутового сміття, що припадає на одного українця, зросла більш ніж удвічі і нині сягає близько 220 кг в рік. Це значно менше, ніж у

Європі (в середньому 400-500 кг на душу населення) чи, тим більше, у США (від тонни до двох на кожного американця). Однак це дуже багато, коли взяти до уваги, що підприємств із комплексної переробки сміття в нас практично немає і тому близько **10 млн. тонн екологічно небезпечного непотребу щороку осідає на кількох тисячах звалищ.**

За останніми даними, утворення ТВП коливається між 0,5 і 1,2 кг на людину в день. Ці показники мають тенденцію до постійного збільшення, що викликано економічним розвитком країн. Існують також періоди, коли виробництво ТВП значно зростає.

В підсумку вважається, що показник утворення ТВП на людину в день дорівнює 1 кг. А пригадайте, скільки нас є на цій земній кулі???

- Загальна чисельність населення міст-гігантів (Москва, Мехіко, Токіо, Нью-Йорк, Сеул, Сан-Паулу) перевищила 100 млн. чоловік і неконтрольовано збільшується.
- Щохвилини населення нашої планети збільшується на 172 людини. це означає: щотижня до населення Землі додається 1,7 млн. чоловік – стільки, скільки зараз проживає в таких містах України, як Запоріжжя, Житомир і Вінниця разом узятих.
- Фахівці стверджують: у 1960 р. для всіх мешканців Землі достатньо було території половини планети, у 1987 р. для цього була потрібна вже ціла планета, у 2007 однієї планети вже замало, людина із задоволенням використала б ще одну...

А яка ситуація в нас з переробкою відходів? У розвинених країнах переробляється від 30-50% (Західна Європа) до 60-75% (США, Японія) твердих побутових відходів, у країнах, що розвиваються, - 7-10%, у Росії та

Україні – лише 3-5%. У США на збирання й перевезення ТВП та на їх переробку щороку витрачається мільярди доларів.

Мал.2. Переробка ТВП у світі

За прогнозами спеціалістів, до 2025 року кількість відходів зросте в 4-5 разів, а вартість їх переробки та зберігання – у 2-3 рази. Тому утилізація відходів стала глобальною екологічною проблемою.

ДЛЯ ЧОГО НЕОБХІДНО СОРТУВАТИ СМІТТЯ ТА ПОБУТОВІ ВІДХОДИ?

1. Зниження негативного впливу на навколишнє середовище.
2. Усунення небезпеки для людини та навколишнього середовища.
3. Можливість багаторазового використання відходів.
4. Економія коштів.
5. Зменшення накопичення відходів, які псують наше здоров'я.

ЯК СОРТУВАТИ І ЩО КУДИ КЛАСТИ?

В контейнер для паперу і картону

можна класти:

- газети, журнали, каталоги, рекламні проспекти;
- зошити, чистий та використаний папір для нотатків та малювання;
- конверти, книжки без твердої обкладинки;
- картонні ящики та коробки, паперові пакети та паперову тару.

не можна класти:

- вологий картон та папір;
- використаний паперовий посуд;
- картонну тару для напоїв, плівку;
- фольгу та копіювальний папір.

В контейнер для органічних відходів

можна класти:

- м'ясні та рибні відходи, овочі і фрукти, напівфабрикати, кондитерські вироби, хліб та інші харчові відходи;
- господарський папір, паперові серветки, залишки від кави і чаю;
- кімнатні рослини та квіти.

не можна класти:

- олію, молоко, сокуси та інші рідкі харчові продукти;
- будь-які рідини;
- великі кістки;
- плівку, метал, скло, попіл, недопалки, вкритий воском або плівкою папір, а також інші біологічні відходи, що не розкладаються.

В контейнер для тари

можна класти:

- пластикову тару: коробки з-під йогурту, пляшки з-під масла, кетчупа, майонезу, пляшки з-під кремів і шампунів, пластиковий посуд та коробки, поліетиленові кульки та півку.
- скляну тару;
- металічну тару: консервні банки, металічні кришки, корки від їжі та напоїв.

не можна класти:

- вимашену у їжі або не до кінця спустошену тару;
- платикові іграшки;
- тару від небезпечних речовин (побутова хімія);
- тару від аерозолів;
- віконне та листкове скло;
- лампочки.

В пункт збору особливо небезпечних відходів слід відвозити:

- залишки масел та масляні фільтри;
- рештки фарби, клею, лаку та розчинників;
- лампи денного світла;
- медичні відходи;
- хімікати та пестициди;
- ртутні термометри та інші відходи, що містять ртуть;
- батарейки та акумулятори.

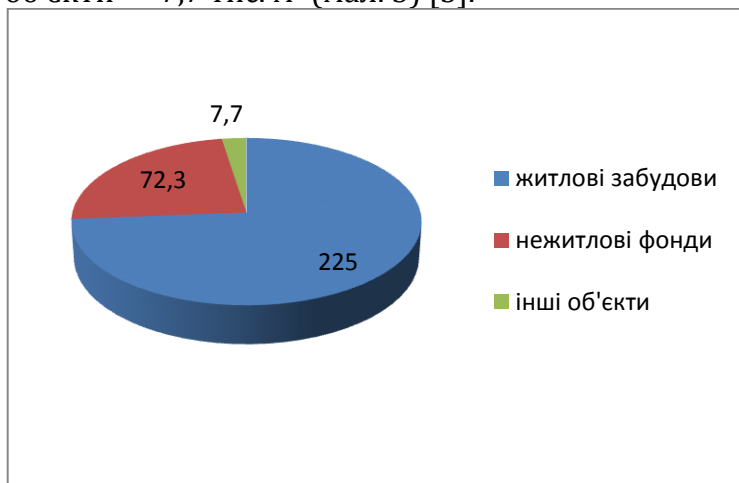

Мал. 3. Контейнер для збору небезпечних відходів

Яка ситуація з ТВП спостерігається в Тернополі?

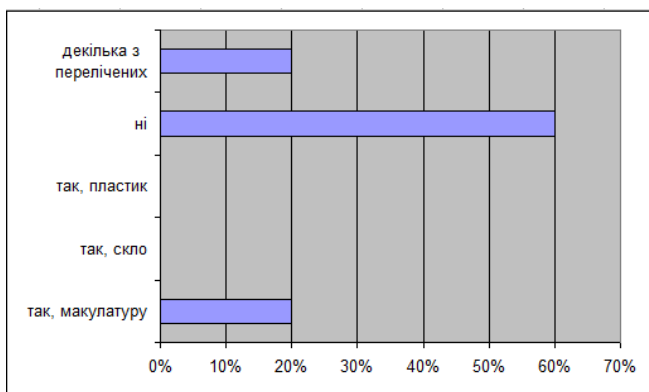
Встановлено, що найбільший відсоток (73,7 %) від загальної кількості ТПВ припадає на територію житлово-експлуатаційних контор. Тобто, головним виробником міських відходів є житловий сектор. Друге місце посідають об'єкти нежитлового сектору (23,7 %), серед яких заклади освіти, торгівлі та ринки є домінуючими накопичувачами комунальних відходів. Проте на житлові забудови припадає 225 тис. м³, на об'єкти нежитлового фонду — 72,3 тис. м³, а на інші об'єкти — 7,7 тис. м³ (мал. 3) [3].

Мал. 4. Співвідношення комунальних відходів міста за джерелами їх виникнення

За даним проведеного анкетування встановлено, що всі опитувані знають що таке «роздільний збір сміття». Більшість згодні сортувати відходи, що накопичуються у їхніх квартирах (будинках), якщо будуть створені необхідні для цього умови (наприклад, спеціальні сміттєві контейнери для роздільного збору). Тобто жителі є екологічно свідомими та готові зробити крок у майбутнє.

Щодо здавання відходів, які є вторинною сировиною, в приймальні пункти, то це здійснює тільки 40% опитуваних.

Мал. 5. Частка відходів, які здають у приймальні пункти

Таким чином, як показала практика багатьох країн, вирішення проблеми, що стосується відходів є реальним, а найбільш дієвий спосіб – це сортування ТПВ та їх комплексна переробка.

Отже, чи готові ви зробити свій внесок у збереження нашого спільного дому – планети Земля, починаючи зі своєї домівки?

Список використаних джерел:

1. Тугов А., Эскин Н., Литун Д., Федоров О. Не превратить планету в свалку // Наука и жизнь, 1998, № 5. - с. 2 - 9.
2. Хефлинг Г. Тревога в 2000 году: Бомбы замедленного действия на нашей планете // Пер. с нем. М.С. Осиповой, Ю.М. Фролова; Предисл. С.Б. Лаврова. - М.: Мысль, 1990. - 270 с.
3. www.dw.de
4. www.rav.com.ua

*Сміття – це не речовина,
а мистецтво – мистецтво змішувати
разом різні корисні речі і предмети,
тим самим визначаючи їм
місце на звалищі.*

*Пол Коннетт,
експерт з проблеми відходів*

Автор пізнавальної брошури:

Боднар А. М.

Тернопіль 2013